

220 / 04. 04. 2014г.

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

До

**Председателя на Научното жури
за заемане на академичната длъжност
„доцент”, по обявен конкурс от
Икономически университет - Варна**

РЕЦЕНЗИЯ

Уважаема г-жа Председател,

уважаеми членове на Научното жури,

настоящата рецензия е изготвена въз основа на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна. Процедурните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент” в Икономически университет – Варна са спазени.

1. Обща информация

Изготвил рецензията: проф. д-р Таня Петрова Парушева

УНСС – София, катедра „Икономика на туризма”

Област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки”

Професионално направление 3.8. „Икономика”

Научна специалност „Икономика и управление (Глобализация в туризма)”

Основание за написване на рецензията: заповед № РД-06-643/17.02.2014 г. на Ректора на Икономически университет – Варна за назначаване на Научно жури и решение на Научното жури от 19.02.2014 г.

2. Данни за конкурса

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „доцент” е обявен в област

на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.9. „Туризъм”, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)” за нуждите на катедра „Икономика и организация на туризма” към факултет „Управление” на Икономически университет – Варна. Обнародван е в Държавен вестник, брой 108/17.12.2013 г.

3. Кандидат по конкурса

Единствен участник в конкурса е гл. ас. д-р **Велина Иванчева Казанджиева** – преподавател в катедра „Икономика и организация на туризма” при Икономически университет – Варна.

4. Персонална характеристика на кандидата

Гл. ас. д-р Велина Иванчева Казанджиева е родена на 11.07.1971 г. Завършила ОКС „Магистър”, специалност „Туризъм” в Икономически университет – Варна (Диплома Серия ВД – 95 № 0020476). Защитава дисертационен труд на тема: „Влияние на електронната търговия върху посредническата дейност на пътническите агенции в Р. България” и придобива **образователна и научна степен „доктор”**, по научна специалност 05.02.18. „Икономика и управление (Туризъм)” (Диплома № 004/30.01.2012 г.).

Професионалното развитие на гл. ас. д-р Велина Казанджиева започва като преподавател в катедра „Икономика и организация на туризма” след спечелен конкурс за редовен асистент (1996 г.). Последователно заема академичните длъжности старши асистент – 1999 г., главен асистент – 2003 г., главен асистент, доктор – 2011 г. до сега. Член е на Факултетния съвет на факултет „Управление” от 2013 г. до сега.

Гл. ас. д-р Велина Казанджиева има **завършени обучения** „ИКТ в образователния процес и работата в е-среда” (Сертификат Рег. № 19-03/2013 г.), „Методи и средства за разработване на учебно съдържание, съобразно системата за натрупване и трансфер на кредити” (Сертификат Рег. № 01-03/2013 г.), курс по екскурзоводство към Съюз на екскурзоводите в България (Свидетелство СЕБ/2011 г.), докторантски курс по английски език (ИУ – Варна, 2009 г.). Има проведени **краткосрочни специализации** по икономика и управление на туризма в учебно-изследователски звена към висши училища в Борнмът и Манчестър,

Великобритания.

Гл. ас. д-р Велина Казанджиева членува в престижни **профессионални организации** – Варненска туристическа камара от 2009 г. (Удостоверение за членство № 0118) и Съюза на екскурзоводите в България от 2009 г. (Членска карта Member № 1004). Владее френски, английски и руски език.

➤ Кариерното развитие на гл. ас. д-р Велина Казанджиева я отличава като учен със задълбочена преподавателска и разностранна научноизследователска и експертна работа. Участва активно в академичния живот. Има принос за утвърждаване имиджа на ИУ в страната и чужбина.

5. Количествона и съдържателна характеристика на представените научни трудове

Кандидатът впечатлява с публикационната си активност и **високо качество** на научните трудове. Представен е пълен списък на публикациите.

Гл. ас. д-р Велина Казанджиева участва в конкурса за доцент с общ брой **27 публикации** в специализирани научни издания, които не повтарят трудовете за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ (вж. таблица 1). Предложената **за рецензиране** научна продукция включва:

- **3 монографии** – 1 самостоятелна и 2 в съавторство, рецензирани от 2 хабилитирани лица с призната компетентност в научната област, ISBN, общ обем – 370 стандартни страници;
- **1 студия** – самостоятелна, ISSN, обем – 54 стандартни страници;
- **6 научни статии** – самостоятелни, от тях 1 на руски език и 1 на английски език, публикувани в чужбина, общ обем – 75 стандартни страници;
- **9 научни доклада** – 7 самостоятелни и 2 в съавторство, от тях 2 на английски език, 1 публикуван в чужбина и 1 в България, общ обем – 92 стандартни страници;
- **8 учебника** – в съавторство, лично участие – 788 стандартни страници.

Общийт обем на научната продукция възлиза на **1379 стандартни страници**.

Научните трудове на автора са апробирани в **реномирани научни издания** – Издателство „Наука и икономика“ на ИУ – Варна, Годишник на ИУ – Варна, Университетско издателство – ИУ Варна, Издателство „ФИЛ“, Издателство на НБУ,

сп. „Известия”, сп. „Култура и туризъм”, Journal of Tourism Research и сборници с доклади от участия в национални и международни форуми в страната и чужбина.

Таблица 1.

**Рекапитулация на научните трудове на гл. ас. д-р Велина Казанджиева
за участие в конкурса за „доцент”**

Видове научна продукция	Публикации, предложени за рецензиране (брой)					
	Общо	Самост.	Съавт.	Чужд ез. България	Чужбина	Обем в страници
Монографии	3	1	2	-	-	370
Студии	1	1	-	-	-	54
Научни статии	6	6	-	-	2	75
Научни доклади	9	7	2	1	1	92
Учебници и учебни помагала	8	-	8	-	-	788
Общо	27	15	12	1	3	1379

Висока оценка заслужава едноименният **монографичен** труд „**Предизвикателства и алтернативи пред туристическите агенти в България**“ (№ 3.3. от приложения списък), публикуван в издателство „Наука и икономика“ на ИУ – Варна. Трудът е обсъден в специализираното първично звено – катедра „Икономика и организация на туризма“ по смисъла на § 1, т. 6 от ЗРАСРБ, с рецензенти проф. д-р Светла Ракаджийска и проф. д-р Марин Нешков (Препис-извлечение от Протокол №2/21.10.2013 г.). Монографията решава съществен научен и научно-приложен проблем, свързан с предизвикателствата и възможностите за развитие на туристическите агенти в България, в съвременните условия на изострена конкуренция в глобален мащаб. Монографичният труд е разработен на високо научно равнище и допълва теоретичните и практико-приложни знания в специализираната туристическа литература. Разработката е ценна и за заинтересованите кръгове от туристическия бизнес.

Основните тематични направления в изследователската дейност на кандидата, са концентрирани, както следва:

- 1). първо направление „Туристическа агентска дейност“;
- 2). второ направление „Икономическа ефективност на туризма“;
- 3). трето направление „Развитие на малките и средните предприятия в

туризма”;

4). четвърто направление „Макрорегулиране на туристическия бизнес”.

Най-важните теоретични и научно-приложни резултати от работата по **първото тематично направление**, се отнасят до: 1). Определени са характеристиките и спецификите на обслужването при туристическите агенти. Откроена е ролята и приноса на съвременните турагенти за преструктуриране на традиционната туристическа агентска дейност. Изследвани са потенциалните източници на приходи от дейността на съвременните турагенти. Формулирани са стратегическите насоки за управление на връзките с клиенти и лоялността им към услугите на туристическите агенти в България.

Конкретните резултати от работата по **второто тематично направление** включват: 2). Дефинирани са същността и особеностите на икономическата ефективност на туризма. Формирана е система от критерии и показатели за нейното измерване на различни равнища. Определени са същността и характеристиките на мултифункционалния ефект в туризма.

Научно-приложните резултати от работата по **третото тематично направление** обхващат: 3). Анализирани са възможностите за достъп до услуги и финансиране, предимствата и недостатъците на данъчното облагане в туризма. Изяснени са особеностите на предприемачеството и характеристиките на иновационната активност на дребния и средния туристически бизнес в България. Представени са специфичните характеристики, ролята и значението на малките и средните предприятия в туризма на българското Черноморие.

Теоретичните и научно-приложните резултати от работата по **четвъртото тематично направление** включват: 4). Дефинирани са хоризонталното и вертикалното макрорегулиране на туризма. Анализирани са ефектите от техните въздействия върху бизнеса. Оценени са условията и факторите на макросредата при разработване на стратегии за природосъобразен туризъм.

Анализът на **допълнителните показатели**, свързани с **научноизследователската дейност** свидетелства за разностранна активност на кандидата. Качествата на гл. ас. д-р Велина Казанджиева като учен-изследовател, се потвърждават от нейната работа в **изследователски проекти**. Във връзка с

конкурса за доцент, е взела участие в 3 изследователски проекта, от които 1 университетски, 1 национален и 1 международен.

Гл. ас. д-р Велина Казанджиева участва като експерт в **научно-приложни проекти**. Кандидатът има **приложени в практиката резултати** от проведените научни изследвания. Свидетелство за това е задълбочената ѝ работа по посочените 3 научно-приложни проекта. От тях 1 е финансиран от университетския фонд за научни изследвания на Икономически университет - Варна, 1 – от националния фонд за научни изследвания и 1 от Министерството на регионалното развитие и туризма на Румъния и Регионалната агенция за предприемачество и иновации – Варна.

След придобиването на ОНС „доктор”, кандидатът в конкурса активно участва в **научни форуми**. Прегледът на представения подробен списък на научните публикации показва, участие в 9 научни и научно-приложни конференции, от които 3 са **национални** и 6 **международнi**. От тях 1 в чужбина – Скопие.

Кандидатът в конкурса за доцент – гл. ас. д-р Велина Казанджиева изцяло съответства на **задължителните условия** по ЗРАСРБ (чл. 24) и на **изискванията** от Правилата за условията и реда за заемане на академичната длъжност „доцент” в ИУ - Варна по чл. 62, т. 3 във връзка с чл. 71, ал. 2 и ал. 3. Изпълнила е и **допълнителните показатели** за академичната длъжност „доцент” в ИУ - Варна по чл. 71, ал.4, т. 2, свързани с научноизследователската дейност.

➤ Представените трудове от гл. ас. д-р Велина Казанджиева в посочените направления, се отличават с високо научно равнище. Те са представителни и осигуряват достатъчно разпространение на резултатите от проведените изследвания сред академичната общност, държавните институции и националните браншови организации.

6. Количество и качествена оценка на учебно-преподавателската работа

Гл. ас. д-р Велина Казанджиева е титуляр на **лекционни курсове** в **ОКС „Бакалавър”**, специалност „Туризъм” (задочно обучение) по „Въведение в туризма” и „Пътнически агенции и транспорт в туризма”. Води **семинарни занятия** в **ОКС „Бакалавър”**(редовно обучение) по „Въведение в туризма”,

„Екскурзоводство” и „Пътнически агенции и транспорт в туризма”, а в **ОКС „Магистър”** (редовно и задочно обучение) по „Макрорегулиране на туристическия бизнес”, „Пътнически агенции и транспорт в туризма” и „Въведение в туризма”. За преподавателската си дейност, кандидатът в конкурса за доцент получава **висока оценка** в анкетите на студентите.

Представените подробни справки за **учебната натовареност** показват, че за периода 2012 – 2014 г., гл. ас. д-р Велина Казанджиева има изпълнена **967 часа аудиторна заетост**, от които 787 аудиторни учебни часа в ОКС „Бакалавър” и 180 аудиторни учебни часа в ОКС „Магистър” (Справка от Ръководител отдел „Учебна дейност и студенти”; Справка от Директор център „Магистърско обучение”). Учебната дисциплина „Пътнически агенции и транспорт в туризма”, по която е обявен конкурса за академичната длъжност „доцент”, **трайно присъства в учебния план** на специалност „Туризъм”, ОКС „Бакалавър”, III курс (Справка от Ръководител отдел „Учебна дейност и студенти”).

Кандидатът в конкурса за доцент има сериозен принос за **учебната документация** на специалността. Участва в работна група за изготвяне на доклада и приложенията за акредитацията, по раздел 4 „Конкурентоспособност на висшето училище”. Разработва нови **учебни програми** и актуализира утвърдени лекционни курсове. Автор е на 1 учебна програма - „Електронен бизнес в туризма”, съавтор на 4 в ОКС „Бакалавър” и 5 в ОКС „Магистър”. За нуждите на учебния процес, има **издадени 8 учебника** в съавторство (№№ 20. 1.; 21.2.; 22.3.; 23.4.; 24.5; 25.6.; 25.7. и 27.8. от приложения списък).

Гл. ас. д-р Велина Казанджиева осъществява активна **работка със студентите**. Научен ръководител е на над 60 дипломни работи и отговорник „Практическо обучение” на редовни студенти. Академичен наставник е на 55 студенти по проект „Студентски практики”, финансиран от ОП „Развитие на човешките ресурси”, от които 26 са завършили успешно своята практика, а останалите са действащи практиканти. Като член на Варненска туристическа камара, създава контакти между туристическия бизнес, академичната общност и студентите от ИУ – Варна.

Кандидатът в конкурса за доцент се включва в **преподавателска мобилност**

по програма „Еразъм“. През 2011 г. е изнасяла лекции на френски език във Висше училище за икономика и мениджмънт към Страсбургски университет - 5 учебни часа, а през 2013 г. на руски език в Латвийски университет, Рига - 5 учебни часа. (Служебна бележка от отдел „Международно сътрудничество“).

Гл. ас. д-р Велина Казанджиева осъществява **друга преподавателска работа**. От септември 2013 г. до сега е хоноруван преподавател в **Центрър за продължаващо обучение** към Икономически университет – Варна с лекционен курс по дисциплината „Управление на туроператорската дейност“. От 2012 г. до сега е хоноруван преподавател с лекционни и семинарни занятия в **Професионален колеж „Бизнес и култура“** към Институт за електронен бизнес и култура – Варна. В периода 2004 – 2012 г. е хоноруван преподавател с лекционни и семинарни занятия в **Колеж по туризъм – Варна** по дисциплините: „Пътнически агенции и транспорт в туризма“, „Технология на обслужване в пътническите агенции и транспорта“ и „Икономика на туристическото предприятие“.

Кандидатът в конкурса за доцент – гл. ас. д-р Велина Казанджиева **изцяло съответства** на изискванията от Правилата за условията и реда за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ИУ - Варна по чл. 62, т. 2. Изпълнила е и **допълнителните показатели** за академичната длъжност „доцент“ в ИУ - Варна по чл. 71, ал.4, т. 1, свързани с учебната дейност.

➤ **Гл. ас. д-р Велина Казанджиева има богат преподавателски опит. Притежава умения за работа в динамична мултикултурна среда. Ползва се с авторитет и заслужено уважение. Притежава висока степен на подготовка за заемане на академичната длъжност „доцент“.**

7. Идентифициране на приносите в научноизследователската работа

В творческата продукция на кандидата ясно се откърояват следните значими **научни и научно-приложни приноси:**

първо – осъществяване на завършено теоретично и научно-приложно изследване на особеностите и съвременните трансформации в туристическата агентска дейност, като цяло и в частност – на проблемите пред туристическите агенти в България;

второ – задълбочено проучване на бъдещи сценарии за развитие на

туристическата агентска дейност, чрез представяне на добри практики за приспособяване и адаптиране на турагентите към динамиката на туристическия пазар.

трето – аргументирано откряване на предимствата и недостатъците в дейността на туристическите агенти в България, чрез критично анализиране на проблемите и предизвикателствата при реализацията на туристически услуги и комплексни продукти.

четвърто – комплексно изследване на проблемите на икономическата ефективност на туризма и възможностите за нейното повишаване;

пето – теоретично изясняване и обосновано емпирично анализиране на условията и факторите за развитие на малките и средните предприятия в туризма на Р. България;

шесто – задълбочено теоретично и научно-приложно изследване на инструментите за макрорегулиране на туристическия бизнес и определяне на механизмите на техните влияния.

Гл. ас. д-р Велина Казанджиева е представила **доказателства за цитируемост**. Има установени общо **11 цитирания** от други автори в български публикации и издания (Авторова справка за цитирания).

Оценката за **качеството на разработките** от езикова гледна точка е положителна. **Стилът** е стегнат и точен. Текстът е написан на разбираем **научен език**.

➤ *Научните и научно-приложните приноси на гл. ас. д-р Велина Казанджиева могат да се окачествят като задълбочени и оригинални. Някои от тях имат новаторски характер, което е сериозен аргумент в подкрепа на нейната кандидатура за хабилитация.*

8. Критични бележки и препоръки

Преподавателският опит и изследователската компетентност на кандидата не дават основание за съществени критични бележки. Ще си позволя да отправя препоръки, насочени към бъдещата работа на гл. ас. д-р Велина Казанджиева:

1). Основен приоритет да бъде публикуване в специализирани научни издания, индексирани в световни бази данни и участие в международни научни

форуми в чужбина.

2). Целесъобразно е, да фокусира вниманието си върху разработване на международни проекти, тясно свързани с нейните научни интереси.

9. Заключение

Потвърждавам, че кандидатът в конкурса за доцент – гл. ас. д-р Велина Иванчева Казанджиева **отговаря на задължителните условия** по ЗРАСРБ (чл. 24) и на **изискванията** от Правилата за условията и реда за заемане на академичната длъжност „доцент” в ИУ - Варна по чл. 62, т. 2 и т. 3 във връзка с чл. 71, ал. 2 и ал.

3. Изпълнила е **допълнителните показатели** за академичната длъжност „доцент” в ИУ - Варна по чл. 71, ал. 4, т. 1 и т. 2, свързани с учебната и научноизследователската дейност. Притежава безспорни достойнства като преподавател и изследовател, с доказани приноси в научната специалност на конкурса.

Ясно и еднозначно заявявам своята **положителна оценка „ЗА”** единствения участник в конкурса за доцент. С пълна убеденост гласувам, гл. ас. д-р **ВЕЛИНА ИВАНЧЕВА КАЗАНДЖИЕВА**, да бъде избрана и заеме академичната длъжност „доцент”, по професионално направление **3.9. „Туризъм”**, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)”, в катедра „Икономика и организация на туризма” към факултет „Управление” на Икономически университет - Варна.

София,
06.04.2014 г.

Рецензент:
[REDACTED]
(проф. д-р Таня Парушева)

дсз 31.03.2014г.

РЕЦЕНЗИЯ

**за заемане на академичната длъжност "доцент" по конкурс, обявен от
Икономически университет - Варна**

I. Обща информация

- Изготвил рецензията** - проф. д-р Таня Дъбева, катедра "Икономика и организация на туризма", ИУ-Варна, професор по професионално направление 3.9., научна специалност "Икономика и управление /Туризъм/"
- Основание за написване на рецензията** - Заповед на Ректора на Икономически университет № РД 06-643/17.02.2014 г. и решение на Научното жури от 19.02.2014 г. /Протокол №1/

II. Информация за конкурса- Конкурсът за заемане на академичната длъжност "доцент" е по професионално направление **3.9. Туризъм**, научна специалност "Икономика и управление /Туризъм/". Конкурсът е обявен в ДВ бр. 108/17.12. 2013 г./ за нуждите на катедра "Икономика и организация на туризма" към факултет "Управление" на Икономически университет - Варна

III. Кандидат по конкурса - единствен кандидат по обявения конкурс е гл. ас. д-р Велина Иванчева Казанджиева, катедра ИОТ

IV. Информация за кандидата

Гл. ас. д-р Велина Казанджиева е родена на 11.07.1971 г. в град Сливен. Средното си образование завършва в Гимназия с преподаване на западни езици „Захари Стоянов” - гр. Сливен /френски език/, придобива ОКС"Магистър" в ИУ-Варна през 1995 г., специалност "Туризъм". Образователният статус предоставя на кандидатката както владеенето и ползването на чужди езици /френски, английски, руски/, така и необходимите специализирани познания в областта на туризма.

През февруари 1996 година, кандидатката постъпва като асистент в катедра "Икономика и организация на туризма" към ИУ - Варна, старши асистент - от 1999 до 2003, от 2003 до настоящия момент - главен асистент. Общият трудов стаж на кандидатката в ИУ-Варна е 18 години, което е атестация за професионална зрялост и натрупани знания и умения в областта на туризмологията.

От 2008 до 2011 година кандидатката е докторант на самостоятелна подготовка към катедра ИОТ. Защитава успешно докторат на тема: "Влияние на електронната търговия върху посредническата дейност на пътническите агенции в Р. България", Диплома № 004 от 30.01.2012 г. и придобива ОНС "доктор" през 2011 година по професионално направление 3.9. Туризъм, научна специалност "Икономика и управление /Туризъм/". Според представената информация гл. ас. д-р Велина Казанджиева напълно отговаря на изискванията на чл. 27, ал.1. и 2. за заемане на научната длъжност "доцент" от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на научни длъжности в ИУ - Варна.

От 2009 до настоящия момент гл. ас. д-р Казанджиева е член на Варненската туристическа камара и почетен член на Съюза на екскурзоводите. От 2013 г. е член и на ФС на факултет Управление към ИУ.

V. Оценка на научните трудове по конкурса

Дългогодишната преподавателска дейност дава отражение върху разностранните научни интереси на гл. ас. д-р Казанджиева, както и върху техните акценти - електронната дистрибуция в туризма, роля и значение на турагенциите, някои съвременни аспекти на индустрията на свободното време. Маркираните научни области се доказват от структурата и съдържанието на предоставените за рецензиране научни трудове по така обявения конкурс.

Гл. ас. д-р Казанджиева е представила за рецензиране 27 публикации, разпределени както следва:

№	ВИДОВЕ НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ	САМОСТОЯТЕЛНИ		В СЪАВТОРСТВО		ОБЩО	
		Брой	Станд. стр.	Брой	Станд. стр.	Брой	Станд. стр.
1.	Монографии	1	188	2	182	3	370
2.	Студии	1	54	-	-	1	54
3.	Научни статии	6	75	-	-	6	75
4.	Научни доклади	7	72	2	20	9	92
5.	Учебници и учебни помагала	-	-	8	788	8	788
6.	Други публикации	-	-	-	-	-	-
ОБЩО:		15	389	12	990	27	1379

От така представените публикации не приемаме за рецензиране публикация №9 от общия списък, тъй като представлява резюме на защитения докторат на кандидатката, също и публикация № 20 /учебник по Въведение в туризма/, защото следват още две негови допълнени и преработени версии /последната под печат, което е удостоверено със съответната служебна бележка/. Приемаме за рецензиране другите 25 публикации с общ обем от 1350 страници, от които 424 в монографии и студии /31%/, статии и научни доклади - 120 с. и учебници и учебни помагала - 748 с. От така изведените публикации 11 са в съавторство, но 7 от тях са учебници, което показва, че гл. ас. д-р Казанджиева е самостоятелен автор на по-голямата част от научните трудове, което позволява да оценим нейните научните резултати като собствени и значими. От посочените публикации 2 /една сатия и един доклад в съавт./ са издадени в чужбина /Дагестан и Македония/. Научните трудове за участие в обявения конкурс за заемане на академичната длъжност "доцент" са рецензиирани и издадени в легитимни и престижни издателства, което не поставя под съмнение тяхното научно достойнство.

От представените за рецензиране публикации прави впечатление хабилитационния труд на кандидатката - монографията "Предизвикателства и

алтернативи пред туристическите агенти в България". Изд. „Наука и икономика" на ИУ - Варна, 2014, 188 с., която напълно съответства на изискванията на чл. 71, ал.2 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на научни длъжности в ИУ - Варна:

- публикуван е в специализираното издателство на ИУ - "Наука и икономика";
- обсъден е и приет от колектива на катедра ИОТ по смисъла на § 1,т. 6 от ЗРАСРБ;
- рецензиран е от две хабилитирани лица от професионално направление 3.9. Туризъм;
  - решава съществен научно приложен проблем. В монографията чрез теоретична обосновка, анализ и оценка на състоянието и проблемите в дейността на туристическите агенти в България се определят стратегическите насоки за тяхното ефективно развитие и отстояване на позициите в туристическата дистрибуционна система. В монографичния труд е направена теоретична характеристика на туристическите агенти, анализирани са техните функции и задачи. Разработена е класификация и са определени особеностите на обслужването при турагентите. Оценена е тяхната роля и значение при реализацията на услуги и продукти за пътувания и туризъм. Подобно самостоятелно проучване е първо по рода си в българската специализирана литература, което подчертава научноприложния му принос.

Останалите публикации на гл. ас. д-р Казанджиева по брой и структура, отговарят на количествените изисквания, поставени от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ-Варна /чл.62/. Тяхната проблематика би могла да се систематизира в следните научни направления:

- проучване, анализ и прогнозиране на особеностите, ролята и съвременните изменения в дейността на турагентите и на туристическата агентска дейност в България /публ.3,7,8,9,10,17,18,19,26/;
- изследване на стратегически аспекти на управление на туризма и туристическото предприятие с акценти върху икономическата ефективност и макрорегулирането/публ.1,2,15,21,22,24,25,27/;
- проучване и представяне на някои характеристики, тематични продукти и съвременни изменения на индустрията на свободното време /публ. 4,6,11,12,14,23/.

Представените научни направления са актуални и перспективни, тяхното изследване е важно и полезно както за развитието на туристическата наука в България, така и за целите на обучението на студентите.

В заключение съдържанието на представените научни трудове на гл. ас. д-р Казанджиева напълно кореспондира с тематиката на обявения конкурс за заемане на академичната длъжност "доцент" по съответното научно направление.

VI. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Както вече бе посочено, гл. ас. д-р Велина Казанджиева има общ трудов стаж като преподавател в ИУ, катедра ИОТ 18 години като през този период, тя е водила редица лекционни курсове и семинарни занятия по следните дисциплини:

OKC Бакалавър, специалност Туризъм - Въведение в туризма, Екскурзоводство, Пътнически агенции и транспорт в туризма, Технология на обслужването в пътническите агенции и транспорт , редовна и задочна форма на обучение;

OKC Бакалавър, специалност МИО - Въведение в туризма;

OKC Магистър, специалност Туризъм - Макрорегулиране на туристическия бизнес, Въведение в туризма пред студенти СПН и други като кандидатката

участва активно в акуализирането и разработването на учебни програми по съответните дисциплини.

Друга преподавателска активност на кандидатката е свързана с изнасяне на лекции към ЦПО на ИУ по дисциплината Управление на туроператорската дейност, тя е също хоноруван преподавател с лекционни и семинарни занятия в Професионален колеж „Бизнес и култура” към Институт за електронен бизнес и култура - Варна. От 2004-2012 е била и хоноруван преподавател към Колеж по туризъм към ИУ-Варна по дисциплините Пътнически агенции и транспорт в туризма, Технология на обслужване в пътническите агенции и транспорта, Икономика на туристическото предприятие.

Богатата и разнообразна преподавателска, организационна и учебна дейност на гл. ас. д-р Казанджиева е атестат за професионална зрялост и авторитет сред колегията и студентите. Тези качества се доказват и от активното участие на кандидатката в разнообразни научно-изследователски проекти като Университетски научноизследователски проект на тема: „Изследване на конкурентоспособността на община Варна като туристическа дестинация”; Проект „Устойчиво управление и устройство на Природен парк „Странджа”; Международен проект „Черноморска мрежа за регионално развитие” (BlasNET).

Гл. ас. д-р Казанджиева работи активно със студентите от специалност Туризъм, за посочения период като преподавател е била научен ръководител на над 60 дипломни работи на бакалаври. Тя е отговорник за практическото обучение на студентите от трети курс, редовна форма като целта е изготвила и представила съответната програма. Също така е и академичен наставник по проект „Студентски практики” на 55 студенти, от които 26 завършили успешно своята практика, а останалите - действащи практиканти . Гл. ас. д-р Казанджиева активно организира студенти от специалност Туризъм в екипи за научноизследователска дейност по изпълнение на университетски и практико-приложни проекти

Кандидатката за заемане на академичната длъжност "доцент" регистрира активно участие и като лектор по програма Еразъм. Изнасяла е лекции в Латвийски университет в Рига - лекционна тема на руски език „Особености на туристическия бизнес в България“ (5 учебни часа) през април 2013 и във Висше училище за икономика и мениджмънт към Страсбургски университет - лекционна тема на френски език „Характеристика на културния туризъм в България“ (5 учебни часа) през 2011 година.

Прави положително впечатление активното участие на гл. ас. д-р Казанджиева в разработването на учебници по основните дисциплини, включени във водените от нея лекционни курсове и семинарни занятия. Представените справки доказват необходимата учебна натовареност на кандидатката, както и аудиторната обезпеченост на обявения конкурс.

Учебно-преподавателската дейност на гл. ас. д-р Казанджиева в количествено и качествено отношение отговаря и надхвърля изискванията на гл.71, т.4 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ- Варна.

VII. Оценка на научните и научно приложни приноси на кандидата

В представените за рецензиране публикации на гл. ас. д-р Велина Казанджиева бихме открили следните приноси:

1. Научни приноси:

- в областта на теорията за турагентите и тяхната дейност: характеризиране и класификация на турагентите; извеждане на ролята им в съвременен контекст, както и на актуалните измерения в тяхната дейност; определяне на спецификата на туристическото обслужване в турагенциите;
- в областта на икономическите аспекти на туризма: дефиниране на икономическата ефективност на туризма, формулиране на система от критерии и

показатели за нейното измерване, изследване на мултиликационния ефект в туризма;

- в областта на управлението на туризма - изследване на хоризонталното и вертикално макрорегулиране на туристическия бизнес.

2. Научно-приложни приноси:

- изследване и оценяване на дейността на турагентите в България и извеждане на стратегически насоки за нейното иновиране и усъвършенстване;

- изследване на условията и факторите за развитие на малкия и среден бизнес в областта на туризма в България и по Черноморието;

- проучване на дистрибуционните системи като фактор за конкурентоспособност на туристическата дестинация.

Значимостта на разглежданата проблематика резултира в 11 цитата от различни автори, както от ИУ, така и от други институции.

Гл. ас. д-р Казанджиева е утвърден изследовател, нейните научни публикации се отличават със стегнат и ясен стил, добре подбрана и точна терминология и научен език.

VIII. Критични бележки и препоръки

Бихме препоръчали на гл. ас. д-р Велина Казанджиева да активизира публикационната си дейност в чуждестранни издания, както и да разработи самостоятелен учебник по съответните специални дисциплини.

IX. Заключение

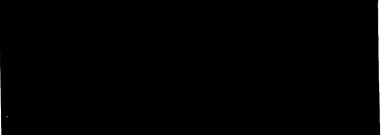
Познавам гл. ас д-р Велина Казанджиева повече от 20 години като моя студентка и колежка от катедра ИОТ. Тя е изключително отговорен и работлив изследовател и преподавател, отличава се с висока професионална квалификация и етичност.

На базата на направените оценки в отделните раздели на настоящата рецензия считам, че научноизследователската и преподавателска дейности на кандидатката за заемане на академичната длъжност "доцент" по обявения за нуждите на катедра ИОТ към ИУ конкурс- гл. ас. д-р Велина Казанджиева напълно съответстват на тематичната насоченост на конкурса, както и на постановките в ЗРАСРБ, на неговия Правилник, както и на Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ- Варна.

Ето защо заявявам категорично **положителното си становище за заемане на академичната длъжност "доцент" от гл. ас. д-р Велина Иванчева Казанджиева по научно направление 3.9. Туризъм, научна специалност Икономика и управление /Туризъм/** и апелирам към научното жури и Факултетния съвет към факултет Управление на ИУ да подкрепят този избор.

30.03..2014 г.

Рецензент:

/Проф. д-р Таня Дъбева/